

PRAHA 1/2 SKA% TOULKY - OD VA•TONAŠ K NA•RODNA•

ACEtrtek, 31 kvA›ten 2012

NeA›¾ zaA›nu své obvyklé toulání Prahou, podA›lím se s vámi dnes o jeden záA›itek. Na podzim roku 2010 mne pA›TMíbužní, ja uA›¾ mnohokrát, pozvali k sobA› do Prahy na prodlouA›ený víkend. Sbalila jsem tedy batA›A›¾ek a hurá smA›rem ku Praze - l nezapomenout foA›ák a pár nutných vA›cí.

U AndA›la uA›¾ na mne A›ekala dcera, která v Praze studuje a vydaly jsme se ve dvou na procházku. ProA›ly jsr trasu po Letné a PetA›inA›, o které jsem zde nedávno psala. V páteA›ní podveA›er k pA›TMíbužním a na dalA›í den jsme naplánovali uA›¾ v plně sestavA› prohlídku nového dálničního tunelu u Lahovic, dopA›Tmedi avizovanou v médiích. V sobotu ráno jsme stanuli pA›Tmedi Smíchovským nádraA›ím, odkud odjíA›dA›ly v pravidelných krátkých intervalech zvlA›scar autobusy. U davu pA›TMítomných vládla natA›A›ená a nedoA›kavá nálada. Ta vA›ak dostala první trhlínu ve chvíli, kdy autobus namísto k LahovicA›m a Zbraslavi namíA›til pA›Tmes Vltavu do ModA›man a dále stoupal vzhA›ru zatA›kami smA›rem k ToA›né. PÁ›Tmekvapením vA›ak zdaleka nemA›l být konec. Autobus nás sice dovezl aA›¾ k dálnici, ovA›em u tunelu uA›¾ byly zátarasy a nikdo dovnitA› nesmA›l. Stavební dA›lníci mA›li jeA› plně ruce práce, hotovo rozhodnA› nebylo. Mohli jsme se tudíA›¾ jen podívat na nezA›ivný pruh silnice a to bylo asi tak vA›e. Vlád chaos, nadávky nespokojencA›, mezi nimi obA›as profiA›eli mladí lidé na in-linech. Mezitím autobusy vytrvale pA›TMíváA›¾ely dalA›í várky nedoA›kavcA›. Organizace akce silnA› vázla. Po chvíli dorazilo auto jedné komerA›ní televize s redaktorkou a kameramany, aby s nA›kolika nespokojenci natoA›ili reportA›¾. Zhruba po pA›lhodinA› jsme usoudili, A›¾ nebudeme ztrácet A›as a vrátili se autobusem na Smíchov, kde jsme mA›li zaparkované auto. Vydali jsme se na Zbraslav obhlédnout situaci, opA›t organizaA›ní fiasko a poté zpA›t na Smíchov. V A›echno zlé, pro nA›co dobré - alespoA› nám zbylo více A›asu na pravidelné záA›Tmijové dny EHD, které jsme téA›¾ mA›li v plánu na odpoledne. PÁ›A› lÁvkou pA›TMí VyA›ehradském A›elezniA›ním mostA› jsme pA›TmeA›scaron;li na VýtoA›, odkud jsme si naplánovali dalA›scaron;í trasu pA› Emauzy, Karlovo námA›stí, VojtA›A›scaron;skou A›tvrA›, Národní tA›Tmídu do PraA›ské kA›TmíA›ovaty a odtud na náA›TmeA›¾ této procházce bude dneA› povídání. VýtoA› bývala kdysi souA›ástí zaniklé praA›ské osady Podskalí (osada „pod skálou“). Lidé se zde A›ivili vA›im, co souviselo s vodou - plavení dA›Tmeva, jeho prodej, ledování, pískaA›Tmení, chov a prodej ryb. První zmínky o Podskalí pochází z 12. století. BohuA›el r. 1420 byla osada vypálena a lepA›ich A›asA› se doA›kala aA›¾ po dlouhých staletích, v období baroka. Tehdy doA›lo k rozkvA›tu Podskalí, byly vystavA›ny nové domy. R. 1890 pA›TmiA›scaron;la zlá povodeA›, coA›¾ uspiA›rozhodnutí ohlednA› regulace vltavských bA›TmeA›, A›imA›¾ Podskalí zaniklo a zdeA›scaron;í lokalita podstatnA› zmA›nila svou podobu. NÁ›mými svA›dky za Podskalí tak zA›staly pouze dvA› památky – Podskalská celnice na Výtoni A›. 412 a kostelík sv. Trojice v ul. Trojické.

V budovA› Podskalské celnice dnes sídlí velmi pA›kné muzeum patA›Tmící do majetku Muzea hl. Města Prahy. Celnice slouA›ila k vybírání cla z pA›Tmiplaveného dA›Tmeva z horního toku Vltavy, clo se vybíralo tzv. vytínáním dA›Tmeva, odtud pojmenováno VýtoA›. --- O udržA›ení tradice plaveckého A›Tmesla se stará i spolek Vltavan zaloA›ený na konci 19. století. Za zmínku secesní budova limnigrafu (výtoA›ského vodoA›etu) z roku 1907. OpouA›tíme muzeum a VyA›ehradské stoupáme ke Karlovu námA›stí. Tady fotoaparát zacvakal u pamA›tní desky BoA›eny NÁ›mcové na domA› A›. 45, kde spisovatelka urA›itý A›as A›ila a dokonA›ila BabiA›ku. Dále mne zaujal rozsáhlý komplex budov se sochaA›Tmskou výzdobou sídlí nA›jaké ministerstvo. Po návratu z vycházky jsme tedy zalovili v hlubinách internetu a zjistili, A›¾e se jedná o Ministerstvo spravedlnosti. Jedna z budov patA›Tmí gymnáziu BotiA›ská. V 16. aA›¾ 19. století zde stával A›pitál s kostelem, po jeho zboA›Tmení vznikl v letech 1882-1884 neorenesanA›ní komplex tA›Tmí budov, pA›vodnA› zamýA›lený jako chudobinec pro A›tyA›Tmi stovky muA›A› a A›en. Za první svA›tové války se zde nacházel lazaret, následnA› r. 1930 budova získala Ministerstvo zdravotnictví. Ministerstvo spravedlnosti zde sídlí od roku 1939.

Z VyA›ehradské ulice se také dostaneme k místu s pohnutou historií a tím je kláA›ter s kostelem Na Slovanech – Emauzy. Karel IV. ve snaze dodat svému sídelnímu městu urA›ité proslulosti, navázat tA›snA›jA›scaron; styky s Balkánem a koneA›nA› odstranit rozpor mezi západní a východní církví, se rozhodl (se svolením papeA›¾e) roku 1347 zaloA›it na vyvýA›eninA› nad vsí Podskalí nový kláA›ter s kostelem. KláA›ter byl hotov r. 1360, kostel r. 1372, náklady si vyA›ádaly tyto stavby stejné jako KarlA›v most. ZaslA›cení kostela je pomA›rnA› obA›irné. JiA›¾ dokonA›ením obou staveb pA›TmiA›scaron;li do Prahy pozvaní chorvatA›scaron;í z benediktského opatství poblíA› Zadaru, aby v zemi A›scaron;íA›Tmíli vzdA›lanost. A tuto myA›scaron;lenku se podaA›Tmílo naplnit, neboA›¾ kláA›scaron;ter se brzy stal centrem vzdA›lanosti. V prostorách se nacházela pískaA›Tmská dílna, opisovaly se zde knihy. MnichA› pA›TMíbývalo a to z A›Tmad ChorvatA›. KláA›scaron;ter pA›Tmestál husitské války, jeho zdmi proA›li v prA›bA›hu staletí mniA›scaron;í A›scaron;panA›lA›scaron;í i nA›meA›tí, jejichA›¾ pA›TmiA›inA›ním interiér kláA›tera mA›nil svou podobu. NejpohnutA›jA› historie kláA›tera se začala psát bA›hem II. svA›tové války, kdy kláA›ter obsadila okupaA›ní vojska za úA›elem zA›Tmízení vojenského lazaretu. Spojeneckým náletem r. 1945 byl celý objekt, hlavnA› kostel, poniA›en, shoA›Tmela stA›T interiér. Od 50. let zde sídlily ústavy ACESAV. R. 1964 vznikla výrazná dominanta kostela – dvA› betonové vA›A›¾e. Jinak ale objekt celkovA› chátral, chybA›ly peníze i koncepce vyuA›ití, vznikaly i bizarní plány - napA›Tmí vybudování garáA›¾í. JeA›tA› hA›Tme dopadla starobylá, pA›vodnA› románská kaple sv. Kosmy a Damiána, stojící v bezprostA›ední blízkosti Emauz, ve které pobývali ve 14. stol. mniA›scaron;í pA›Tmedi dostavbou Emauz. Za totality slouA›ila jako skladiA›scaron;tA› vA›eho moA›ného, v poniA›eném interiéru nezA›stalo z pA›vodního mobiliáA›Tme naprosto nic. NaA›scaron;tA› pA›TmiA›scaron;el listopad 1989 a rok poté byl celý objekt vrácen BenediktinA›m, kteA›Tmí jej dodnes opravují. A je se opravdu na co dívat. MĀ›li jsme A›stí na sympatického prA›vodce, který nás seznámil s historií, v KÁ›TmíA›ovové chodbA› jsme si prohlédli výstavu dobových fotografií, úchvatný kostel i CísaA›Tmskou kapli. Navíc v dobA› naA›scaron;í návA›vy zde probíhala výstava historických plechových hraA›ek. Fota interiéru bez blesku nic moc, ale zvenA›j jsem se ke své nemalé radosti vyA›Tmídila. Stavební opravy probíhaly i naproti Emauzskému kláA›teru u barokního kostela s. Jana na Skalce. ACElovA›k by tA›A›ko hádal, A›¾e práva› zde stávala kdysi jedna z praA›ských vinic, SvatoA›ova. Zastavili jsme téA›¾ krátce u Faustova domu. Po obA›dA› na KarlovA› námA›stí jsme se vydali Resslovou ulicí. O kostelech v ResslovA› ulici jsem psala uA›¾ v A›lánku o Zderaze. Pomalu se dostáváme do VojtA›A›scaron;ské A›tvrti, jejímA›¾ stA›Tmedem je kostel

Vojtěcha s páněhlou farou. Bývala zde čtvrt jirchá, tj. emeslník, kteří nahrubo vydávali zvířecí káň také smrada, smrao, i. Čtvrt sama měla pojmenování - Opatovice, Podzderazí, Smrada a i V (podle Karla IV., který povolal jirchá z Kalábrie). Stejně jako Podskalí a Zderaz, i tuto čtvrt trápily časté povodně, tak bylo rozhodnuto o její asanaci, když páněhlou bylo rovněž rozhodnuto o vybudování kulturního stánku Prozatímního divadla (1862), posléze ND. Kostelík sv. Vojtěcha stál na svém místě již ve 13. stol., tedy před založením v prahu staletí se postupně změnil. Kostel měl a dosud má vedle tradice duchovní i tradici hudební. Kde páněhlou sobil Josef Foerster a jako varhaník v letech 1874 - 1876 samotný Antonín Dvořák. Foersterovo jméno nese koncertní síň v budově fary s velmi vabným interiérem. Dále cestou ke kostelu zmíním ještě dva blízké objekty - budovu Mánesa a Štítkovskou (Štítkovskou) vodárenskou. Ale o nich, stejně jako o tom, o páněhlou jsme ještě viděli na vycházce onu zářijovou sobotu, zase před.

Doufám, že se vám dnešní procházka líbila a MIA